

Toda vlada nas je v nečem presenetila; zahtevala je namreč od dežele in udeležnikov 250.000 gld. Ker je 100.000 gld. dovolila dežela, bi morali zložiti udeležniki 150.000 gld. To bi bila pretrda zahteva; vipavske občine bi ne zmogle tolike svote. Zato smo v „Soči“ še molčali o tem vladinem načrtu, kajti naša poslanca sta napela vse moči, da bi izposlovala pri vladi popusta še za 100.000 gld.

Zgodilo se je! Konečno je predložila vlada rečeni načrt zakona državnemu zboru; v njem se zahteva od dežele in udeležnikov le 150.000 gld. — Občine Vipavske doline bodo morale kupiti torej le za 50.000 gld. delnic, kar ne bo nikaka težava. Zdaj torej lahko pustimo povsem na strani goriško mesto, od katerega ne zahtevanjmo ničesa! — Občine si denar lahko izposodijo, da kupijo delnice; ta denar torej ne bo zavržen, marveč le naložen pri podjetju vipavske železnice.

Za vipavsko železnico se bo moralo ustanoviti posebno delniško društvo; podpisovanje in vplačevanje delnic se bo vršilo pod vladnim vodstvom, še predno se izda koncesija. Vipavske občine naj bodo že zdaj pripravljene na to!

Vipavska železnica bo dolga 30,4 kilometrov; kapitala bo treba 1,635.000 gld. (nominalna vrednost pa 1,666.000 gld.) — Čistega dobička se je nadejati prva leta 35.000 gld., naslednja pa 49.000 gld. — Državna garancija se določi na 1,516.000 goldinarjev glavnice in 64.5000 gld. letnega prinosa. In s tem bi povedali vse, kar moremo danes reči o tej znameniti pridobitvi za Vipavsko dolino in za deželo sploh. — Dostavljamo le še, kar smo že povedali, da ta železnica se utegne podaljšati do Vrhnike, od koder pojde do Ljubljane nova železnica, ki se tudi letos zagotovi z istim zakonom. (Ta bo dolga 12 kilometrov, stala bo 450.000 gld., donasala bo 13.000 gld. na leto; vlada zagotovi 400.000 gld. glavnice in 17.000 gld. na leto; dežela da 20.000 gld., udeleženci pa 30.000 gld., torej razmerno veliko več nego udeleženci vipavske železnice). — Ako bi se zvezali te dve železnici, potem bi bila krasna zveza med Ljubljano in Gorico, najmanj 50 kilometrov poti bi si prihranili. Dal Bog, da bi se to uresničilo.

Za danes pa: presrčna hvala vsem poslancem in drugim možem, ki so složno delovali za tako ugodno rešitev tega prevažnega gospodarskega vprašanja!

Obrtnijske raznoterosti.

Obdelovanje lesa. Francoski finančni minister je dobil neki patent za neki ameriški stroj, ki les za užigalne klinčke tako popolnoma obdeluje, da na jedni strani denejo v stroj deblo, na drugi pa že prihajajo na dan užigalni klinčki v škatljicah. Vsled tega izgubi nekaj tisoč ljudij delo. V Franciji je izdelovanje užigalic državni monopol.

Črnilo za znamovanje zabojev. Za znamovanje zabojev je dobra kromova tinta. Napravi se, ako se rastopi 10 delov izvlečka modrega lesa v 500 delih vode in pridene dva dela kromovokislega kalija.

Kis obvaruješ, da se ne spridi, ako ga razgreješ in nekaj minut kuhaš. Potem se dolgo dober ohrani.

Pleska, ki se sme prati. 2 kilo rujavega mizarskega lima moči se dvanajst ur v vodi, potem pa s kuhanjem razstopi, v kuhajoči tekočini se razstopi dvojno kromovega kislega kalija in 100 gramov anilinove rujavine. Pleska se gorko in čez nekaj dni po vplivu solnčne luči postane plesk neraztopljiv in se lahko umiva, ker je popolnoma nepremočljiva.

Francoska razstava v Pragi. Francoski industrijalci nameravajo prihodnje leto s pomočjo francoske vlade prirediti veliko obrtno razstavo v Pragi. Nemci se radi tega silno vznemirjajo.

Kmetijstvo.

O trgovini s hmelom.

„Domovina“ je priobčila o trgovini s hmelom nastopni članek: Na Štajerskem laži od lanskega pridelka še kakih 1000—2000 metercentov hmelja, ki nam bo najbrž ostal star in neprodan, kar je za kmetijstvo hud udarec, posebno če pomislimo, da so bile hmeljske cene že tudi v jeseni zelo slabo.

Nič bolje in še celo mnogo slabše se godi hmeljarjem po drugod. Iz vseh krajev, koder se hmelj prideluje, se sliši le godrnjanje in tožbe, da se za hmelj ne skupi več kolikor znašajo pridelovalni stroški in da bo najbolje, hmeljišča opustiti ter namesto hmelja pridelovati kaj drugega. V Ameriki, na Angleškem in Ruskem, koder so bile hmeljske cene primeroma še slabejše nego pri nas, so zares že mnogo hmeljišč uničili in sicer po nekaterih angleških pokrajinih 10 %, v Ameriki celo po 10 do 30 %. — Nasprotno so pa po nekaterih krajih, posebno tam, koder se fino in dobro blago prideluje, zopet mnogo na novo nasadili. Iz tega se vidi, da se dobro fino blago še vedno izplača in da prav za prav le tisti hmeljerejci trpijo zgubo, ki nimajo prave zemlje za hmelj ali pa da ne znajo pridelka dobro spraviti. To naj tudi za slovenske hmeljarce velja im mislim, da tisti ki bo imel dobro lepo blago, bo iz hmeljem še vedno boljše izhajal, kakor iz kakim drugim poljskim pridelkom; kdor pa nima za hmelj ugodne zemlje ali kdor misli, da so za pivo tudi smeti dobre, tisti naj se pa le rajši s čim drugim peča.

Kakor se poroča iz vseh delah sveta, so pivovarne povsod za dalje časa (za 1—2 leti) s hmeljem založene in se toraj ni čuditi, če za ogromne množine, ki še pri kmetovalcih leže, nikdo ne mara. Neki ameriški hmeljski trgovec je zračunal, da ima sama Amerika sedaj še okoli 250.000 metercentov hmelja, ker na leto 139.185 meterskih centov potrebuje, se vidi, da jim bo v Ameriki še vedno ostajalo hmelja, če bi tudi v leto 1896. ne zrastle niti rožice. Da bi se v prihodnje iz Evrope v Ameriko ne mogel več hmelj uvažati, je trgovec Wilbur, ki ima pri vladi mnogo upliva, sprožil misel, da naj bi se od piva, ki je varjeno iz domačega t. j. iz amerikan-

skega hmelja, le po jeden dolar davka od barela pobiralo, in od piva, ki se iz ptujega, t. j. evropejskega hmelja vari, pa po dva dolarja.

Ravno tako tudi na Angleškem ne vedo, kaj bodo počeli, če bo nova letina izpala le količkaj dobro. Angleški hmeljerejci si hočejo posebno s tem pomagati, da bodo v prihodnje kolikor največ mogoče le dobro in fino blago pridelovali, ker so se prepričali, da slabega hmelja nikdo ne kupi. V ta namen gnojijo hmeljišča le z umetnim gnojem.

Na angleško hmeljsko trgovino to letos kaj slabo upliva, da prihajajo iz Amerike neprenehoma velikanske pošiljatve, ki potem polnijo posebno londonska skladišča. Na angleških trgih se giblje cena od 1 do 3 funte šterlingov za angleški stot, toraj povprečno okoli 12 do 36 gld za 50 kg.

Na Nemškem so zaloge še tudi velike; v samem Norimbergu je okoli 10.000 do 12.000 vreč, ki tudi po znižanih cenah 15 do 30 mark to je 9 do 18 gld. za 50 kg. ne morejo najti kupcev.

V Rusiji je že kacic 1500 do 2000 mtrct. neprodanega hmelja in bi ga ljudje oddali za vsako ceno, če bi le kdo hotel kupiti. V zadnjem času so ga kupili tam židje nekaj vagonov po 1 rubelj za pud, to je po 1 gld. 30 kr. za 16 kg., tako da ubogim ljudem za hmelj skoraj nič ostane. — Ruska vlada se neprenehoma trudi, kmetu pomagati, kolikor in kjer le more. Kakor se iz zanesljivega vira sliši, namerava še to poletje zgraditi po celi državi 15 do 20 velikih hmeljskih sušilnic in skladišč na državne stroške, kjer se bo potem hmelj pravilno sušil in žveplnil. Na ta način se misli izboljšati blagu kakovost, kar bo za tamošnje hmeljarstvo velike vrednosti. Mimogrede naj omenim, da so ruski hmeljerejci skoraj izključno le češki naselniki, ki so v teku 20—30 let velikanske goščave spremenili v lepo polje in velike vasi. Torej nam tudi v tem oziru bratje Čehi kažejo, kaj se doseže z delavnostjo in dobro voljo.

Žalški hmelj slovi kot najboljši na svetu, vendar je pa letos okoli Žalca še več nego 2000 mtrct. neprodanih, če tudi bi ga lastniki prodali radi po 45—60 gld. za 50 kg.

V Galiciji, kjer se jako fini hmelj prideluje, ki še skoraj nikoli ni ostal, ga imajo letos še kakih 1000 mtrct. Ker pa gališki hmeljerejci niso kmetje, ampak skoraj izključno le plemiči in bogati grajščaki, toraj jih tudi tako hudo ne zadene, če jim hmelj ostane. Gališki kmet, naj je Poljak ali Rusin, je žalibog še tako neveden, da ne zapopade nikakoršnega napredka, kar je kriva v prvi vrsti vlada, ki gališkim Slovanom nikakoršnega poduka ne privošči, drugič „voditelji naroda“, kakor se nazivajo tamošnji plemiči sami, ki so prav za prav — z malimi izjemami — le sebičneži, in tretjič židje, ki ubogi narod na vse mogoče in nemogoče načine sesajo. — Ni toraj čuda, če se vsako leto sto in sto rodbin pre-

seli v Ameriko; posestva pridejo pa večidel v židovske roke.

Kamor se torej ozremo, ne vidimo nič veselega in je sedaj le vprašanje, kaj nam bo prinesla prihodnjost. Bati se je, da tudi letos ne bo veliko bolje, kakor je bilo lani. Letošnja spomlad je večidel le mokra in mrzla, kar je krivo, da se po svetu pije malo piva in če bo tudi poletje tako neugodno za pivovarje, potem pač ni misliti, da bi se hmelj dal spraviti dobro v denar. Največ bo pa seveda vendar le od nove letine odvisno. Če bi Amerika, Anglija in Nemčija pridelale malo hmelja, potem je lahko mogoče, da se za nas povrnejo zopet dobri časi.

Kolikor se je dalo do sedaj videti, je hmeljska rastlina po celem svetu čvrsta in zdrava in je zima nikjer ni poškodovala. Skoraj iz vseh krajev se poroča, da nove trtice veselo rastejo in da se ovijajo že precej visoko po drogih. Le v nekaterih angleških in ameriških okrajih se je že pokazalo precej mrčesa; tudi se sliši o neki bolezni, vsled katere mlado listje orujava in odpade.

Kakor razmere kažejo, nam bližnja prihodnjost menda ne bo posebno prijazna, pa vendar bi ne bilo prav, če bi že naprej obupali. Pravi hmeljar mora imeti tudi pogum in se ne sme ustrašiti pred vsako malenkostjo. Ako je bilo dobro tedaj, ko se je dobilo za 1 kilo 2 do 3 gld., naj bo dobro tudi tedaj, kadar se komaj 50 ali 20 kr. dobi za 1 kilo. Gotovo pa je, da pridejo zopet boljša leta, ki bodo zopet vse poravnala. Te misli so tudi premeteni ameriški trgovci, ki so v zadnjem času od marsikaterega kmeta ves njegov hmeljski pridelek kupili za pet let naprej in sicer tako, da je cena za prvo leto 6 do 7 centimov za funt, in potem vsako nastopno leto po jeden centim več. Prvo leto okoli 32 gld. za 100 kg. in potem vsako leto 2—3 gld. dražje.

Toraj le z veseljem in pogumom na delo, saj že pregovor pravi: „Pomogaj si sam in Bog ti bode pomagal!“

Kmetijske raznoterosti.

Pincgavski konj je posebno pripraven za trda dela, zlasti za kmete. Jako krotek je in ne boji se nobenega ropota stroja. Za vročino in mraz ni občutljiv. Dela v največji vročini in največjem mrazu. Ker je jako močen, orješ v lahkejši zemlji lahko le z jednim konjem. Tudi za pičo ni izbirčen. Ta konj hitro raste in drugo leto že za delo.

Preveč ne polivaj spomladi. V aprilu in maju potrebujejo rastline več gorkote, kakor pa moče. Tudi moče ne prenašajo. Prilivati moraš le sveže posejanim rastlinam in in tistim, ki nimajo globokih korenin.

Novi način shranjevanje surovega masla. V Avstriji se dene surovo maslo v steklene plošče ki se zvežejo s papirnimi trakovi. Potem se vse prevleče z mavecem in v posebno za to pripravljen papir zavije. Vse je podobno mavčni krogli. Na ta način ohrani se surovo maslo popolnoma sveže.

Ovijajoči fižol lahko vzgojiš ob steni na pooljenih vrvicah. Take vrvice so ceneje, kakor palice. Na ta način dobimo po stenah lepo zelenje.